Ч. 152 (12.808). Львів, субота 11. липня 1931. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Банкроцтво пролетаризації пролетарського царства.

Львів, 9. липня 1931.

Світ має нову сензацію: повне банкроцтво метод насильної пролетаризації 150-ти міліонів мешканців Радянського Союзу, а разом з тим авторитетне виявлення назовні тих шалених труднощів, об які може ганебно завалитися ціла будівля „пятирічки", здвигана безприміркою нуждою безіменної „спролетаризованої" маси. Ніхто інший, лише сам диктатор нинішнього червоного царства Совітів, „упертий грузин" (як його називає Троцький) Сталін, заповів три дні тому перед таким авторитетним зборищем, як конференція керманичів радянської господарської політики — поворот до методи новочасної капіталізації.

Після розторощуючої критики хаосу і метод праці у радянському промислі, Сталін заповів ревізію дотеперішньої практики у слідуючих напрямках 1) занехання переслідувань фаховців та взагалі кваліфікованих людей чи то на полі господарства чи науки; 2) ослаблення вічного залякування громадян С. Р. С. Р. збройною закордонною інтервенцією; 3) скасування безперервного часу праці зі що-пятим днем випочинку та поворот до 6-ти дневого робочого тижня з загально відпочинковим 7-им днем (неділею); 4) обниження власних коштів продукції, достосувавши їх до засад купецької калькуляції; 5) признання засади зріжничкованих платень, — інших для кваліфікованих сил та інших для некваліфікованих робітників і 6) поворот до одиничного кермаництва у фабриках та всяких пром. підприємствах (покликання назад директорів з фаховими кваліфікаціями, найвищою платнею і широкими прерогативами).

Коли пригадаємо собі, що цеж саме за диктатури Сталіна йшла повінь процесів проти фаховців — техніків і проти людей науки; що слово „саботаж" могло бути в кожній хвилині причеплене до кожного, хто не був 100%-вим комуністом та одночасно був спеціялістом у своїй професії; — мало того: що чейже саме Сталін здусив цілу комуністичну „праву опозицію", як зрадницьку інтересам „чистого комунізму" — то можемо зрозуміти величезне значіння того перелому, який доконується за панування тогож самого Сталіна у цілій державній системі Рад. Союзу.

Що — правда, Сталін ніколи послідовністю не відзначався і завжди мав на увазі не доктрину, лише доцільність, з тим, що переводючи в життя щораз новий плян доцільности з найвищою брутальністю — ширив хаос і в доктринах і в практичних методах господарки та довів до того стану, який примусив зробити цей останній, найбільш різкий зворот. Пригадуючи собі минулорічний поклик стримуватися від надто яскравої і безпардонної колективізації сільських господарств („Запаморочення від успіхів") і пізніший ще нагальніший колективізаційний наступ — можна й нинішній відворот уважати лише маневром, лише „передишкою", після якої знову будуть розстрілювати фаховців та масово зсилати їх на Соловецькі острови, чи знову виконувати пляни „пятирічки" без найменшої уваги на якінебудь тверезі рахунки „заскорузлого капіталістичного світу".

В усякому разі маємо нині бодай тимчасовий поворот до метод того зненавидженого і осудженого світу. Не згадано при цьому ані словом „пятирічку" — навіть Сталін не назвав цього магічного слова зі страху, що викличе воно паніку у комуністичному таборі й захвилює гіпнотизовані цим словом маси населення. Не сказано теж, що реактивується оце той самий НЕП, який зруйнував сам Сталін. Зате — щоби додати своїй заяві більшого авторитету, — покликався Сталін на імена Маркса і Леніна!

Очевидно, що тіни Маркса і Леніна не є тим аргументом, який вияснює закордонові тайну останнього вихилясу Сталіна. Закордон шукає причин тої несподіванки у явищах внутрішньо-господарського життя Рад. Союзу та у звязку з останніми міжнародньо-політичними подіями. Щодо першого, то тут пригадують що вже від року почали у Москві повставати крамниці з цінами, пристосованими до приватної торгівлі. Почали повставати приватні ресторани, а врешті відкрито готелі, в яких можна наймати кімнати — виключно за доляри, ті самі доляри, які під загрозою страшних кар є виклятї з приватного обороту! Одночасно пригадують московські кореспонденти великих європейських часописів, що всі „чистки" власного технічного апарату так документно „вичистили" цілий радянський промисл з інжинірів і взагалі фаховців радянських громадян, що помалу майже весь той промисл опинився або в руках закорд. „опеців", оплачуваних високими сумами в закордонній валюті, або в руках абсолютно некомпетентних і нефахових партійних комуністичних клік. Таким робом радянське життя витворювало щораз більше куріозних парадоксів, яких не можна було простягати і множити в безконечність.

З другого боку останній радянський зворот безумовно стоїть у звязку з подіями у широкому світі. Активна інтервенція Злучених Держав Америки у справі санації банкротуючого европейського господарства є страшним ударом для Радянщини. Просто трудно собі уявити, щоби Америка (та ще й у тісному порозумінні з Англією) рішилася помагати Німеччині та відбудовувати її силу, не маючи ґарантії, що ця сила не буде одночасно скріпленням німецько-радянського бльоку і не буде використана для скріплення потуги Совітів! Але колиб навіть дійсно за кулісами пляну Гувера, на зустрічі у Чекерс та в цілій дипльоматичній підготовці, навіть і словом не згадувалось про більшовиків і німецько-радянський союз, навіть і в тому мало імовірному випадку цей плян основно захитує німецько-радянським союзом і створює для Рад. Союзу безпосередню небезпеку повної політично-господарської ізоляції.

Не відомо, чи новий маневр Сталіна врятує внутрішню більшовицьку господарку з „пятирічкою" включно і чи якнебудь вплине на зміну розвою міжнародніх подій. На основі всіх дотеперішніх невдатних більшовицьких ризикантських скоків, треба надзвичайно сумніватися в успіх і цього нового ризикантського вихилясу.

—o—

Ще один експеримент.

Установчі збори „Волинського Українського Обєднання".

Дня 29. червня ц. р. в помешканні „Рідної Хати" в Луцьку відбулися загальні збори чи — як шумно оголошено — „конґрес" Волинського Українського Обєднання (ВУО). З уваги на те, що ВУО має своїм завданням вести роботу серед нашого народу, не завадить подати деякі обєктивні дані про цю нову політичну організацію на Волині.

Щож таке ВУО? Це ніщо інше, як свого роду українська секція „Безпартійного Бльоку співпраці з урядом". Про партійно-політичний характер ВУО найкраще говорить статут ВУО. Голова ВУО вибирається на пять років, а по правді буде незмінним, бо після 5 років новий кандидат на голову мусить одержати три пятих голосів. Голова ВУО є диктатором: він покликує собі заступника, секретаря і скарбника, добирає собі шістьох членів ради, накладає вето на її постанови, призначає голов льокальних комітетів та усуває їх, як рівнож і інших членів і т. д.

Діяльність ВУО не обмежується партійно-політичною роботою. Головна його ділянка: культурно-господарська, себто „співжиття", про яке так багато на Волині говориться. В § 3. статуту говориться між іншим, що ВУО орґанізує „просвітянські хати", союзи жінок (союзи українок), гуртки „Сільського Господаря" і т. д. Видно що під такою формою творці ВУО надіються дійти до мас.

Перший „конґрес" ВУО, що відбувся в Луцьку, дещо вже говорить про вигляди й можливости цієї нової реґіонально-фашистівської організації. Агенційні повідомлення кажуть, що в ньому взяло участь 120 представників Волині. Приватніж відомости подають, що в „конґресі" брало участь 8 священиків, біля 20 учителів, біля десятка польських представників, трохи послів, а решта — урядові люди: державні й самоврядові службовики, війти, солтиси і т. д. „Неслужбових" селян було дуже мало. До цього ще треба додати, що орґанізаторами ВУО й поважною частиною „конґресу" були недавні політичні еміґранти, що отримали польське громадянство.

Про „конґрес" і його наради роблять тепер на Волині багато шуму, начеб-то був справді здвиг українського народу. Перебільшення тут очевидне. Найліпший доказ цьому, що навіть не всі учасники зїзду приступили до цієї „всенародньої організації".

Українське громадянство Волині оцінює і ВУО і його „конґрес" дуже спокійно й обєктивно. Потрібний, кажуть, ще один експеримент. Нехай буде. Одначе для нікого з незалежних людей не може бути сумніву, який буде остаточний вислід такої роботи для всіх видимих і невидимих творців ВУО.

—o—

Студії та втрата часу.

Під повищим наголовком находимо в одному з останніх чисел „Мети" дуже цікаві уваги дир. В. Кузьмовича, вартісні тому, що оперті на довголітньому педагогічному досвіді автора і на деяких багатомовних цифрових даних.

„Що року покидає ок. пів тисячки української молоді мури приватних і державних середніх шкіл українських і польських. Ця півтисячка молодих людей стає нераз перед важливим питанням: що далі? Яке звання вибрати, щоб після покінчення фахових студій мати спромогу самостійно жити? Ці питання особливо трудні в сучасних скрутних економічних умовинах. Вони відносяться не лише до тих одиниць, що такі питання собі поставили, але також мають загальніший громадський характер.

Наше громадянство опікується середньошкільною молоддю більше, ніж академічною. Перша з них скупчена на невеликому терені одного звичайно малого, містечка, в мурах одного будинку, в бурсах, перебуває більше на очах громадянства. Зате молодь, студіююча на вищих школах, розсіяна по великих містах, щезає з очей, а оставлена собі самій, пробивається дальше крізь життя власними силами. Тимчасом, поминаючи сам вибір звання, поминаючи й те, чи цей „фах" дасть тому, хто його вибрав, варстат праці, самі університетські студії скривають одну велику аномалію, яка мало кому впадає в очі, і яку звичайно легковажать, та яка, як пізніше викажемо, стала вже у нас явищем своєрідної гостроти: це втрата часу підчас студій. Коли університетська молодь тратить забагато часу, тоді і студії її дорожчі, і ця втрата часу та гроша в білянсі цілого суспільного життя і в підсумках зусиль громадянства заважує, як одно поважне і непотрібне „мінус". Вже не говоримо про те, що це впливає відємно на всю молодь і є

одною з поважних причин тих ферментів, які в
ві поглиблюють нехіть до старшого громадян-
ства та перешкаджають у здоровому її розвитку.
Хочемо — з нагоди закінчення шкільного
року — звернути на це явище увагу.

Щоб у висновках мати певнішу основу,
опремо їх на статистиці і обсервації одної з гім-
назій. Статистику зроблено у шкільних роках
1925-26, 1926-27, 1927-28, 1928-29. У тому часі
здало в тій гімназії іспит зрілости 76 хлопців і
дівчат. З того числа — 4 втратили по 4 роки, 5
по 3 роки, 17 по 2 роки, 17 по одному році, себто
43 (в тому 41 хлопців і 2 дівчині) втратило разом
82 роки, а ця втрата виносить 45 проц. всього
часу, проведеного усіми 76 одиницями після
матури.

Маємо деяке право узагальнити цей вислід
статистики і розтягнути його на всю молодь. На
цій підставі твердимо, що явище втрати студій є
в нас ненормальне. Майже половину дорогого
часу тратить наша університетська молодь не-
продуктивно. До цього ми не маємо змоги дослі-
дити, скільки „дипльомованої" молоді, себто та-
кої, що покінчила вже студії і здобула відповідні
дипльоми, марнує літа без так званих посад і
творить ряди „кваліфікованих", але не продук-
тивних одиниць.

На кожний випадок на цю сторінку своєрід-
ного інтелігентського безробіття, яке охоплює
нашу молодь у часі поміж середнешкільними
студіями та заробкуванням, у нас звертали за-
мало уваги. З наведеного вгорі виходить, що це
явище прийняло загрозливий характер і є по-
важною суспільною проблемою.

Наші громадські установи, які безпосеред-
ньо цим явищем заінтересовані, Т-во „Рідна Шко-
ла" і „Т-во Прихильників Освіти", повинні — на
нашу думку — взятися за усунення цього лиха.
Воно можливе не лише через докладне пізнання
причин і розмірів згаданого „безробіття" та реє-
страції нестудіюючих студентів і незайнятих ква-
ліфікованих інтелігентів, але передусім через
зменшення числа нестудіюючих і безробітних від-
повідними інтервенціями на університетах, в дер-
жавних і приватних урядах і в українських уста-
новах. Далі — і це найважніше — ті товариства
повинні дати почин до поважних студій над
цим, яким інтелігентським силам може дати за-
робіток власне українське громадянство і його
господарство. З другого боку професійні сту-
дентські організації повинні доконче облегчу-
вати роботу цих товариств і вести бодай доклад-
ний реєстр „безробітних" студентів.

Теж очевидно, що при зачинених державних
варстатах праці повинен бути реґулятор продук-
ції інтеліґенських сил, а таким реґулятором може
бути лише запотребування власної суспільности
на ті сили. Очевидно теж, далі, що вибір звання
не повинен у нас бути ділом припадку або про-
минаючої моди, лише повинен бути в руках гро-
мадської установи, що мала би змогу зв'язати
його з національним інтересом і зменшити труд-
нощі, з цим вибором зв'язані".

Польська школа і наша молодь

(Стаття надіслана.)

Тернопіль, 1. липня 1931.

В тернопільській жіночій гімназії, яку осно-
вано з початком шкільного року 1930 на місце
розвязаної української державної гімназії, зай-
шов факт, який свідчить аж надто яскраво про
відношення деяких польських шкільних чин-
ників до учениць української народности. А са-
ме дня 24. червня ц. р. виповнювали учениці тої
гімназії вписові карти, в яких між іншим треба
було виповнити рубрику, якої народности є
дана учениця. І коли в II-ій клясі, де управи-
телькою кляси є учителька Ломніцька, учениці
українки подали у вписових картах народність
українську, то п. Ломніцька таких вписових
карт не приняла й наказала купити нові та в до-
тичній рубриці вписати на місце народности у-
країнської: народність польська. Колиж учениці-
українки обставали при своїм, тоді п. Ломніць-
ка „пояснила", що хто роджений в часі існуван-
ня польської держави, то вже тимсамим є поль-
ської народности. Ясно і розумно.

В цей спосіб стероризовані учениці-україн-
ки виповнили вписові карти таким чином, що
всі вписали народність польську замість україн-
ської. Одначе одна з матерей тих учениць, до-
відавшись про цей факт, пішла негайно до гім-
назії та зажадала показання вписової карти
своєї доньки. Отримавши вписову карту, скрес-
лила в дотичній рубриці польську народність
і вписала в те місце „українська". Чи родичі ін-
ших учениць зробили те саме, покищо не відо-
мо. Одначе на це є час і по шкільних феріях
і ми думаємо, що всі родичі учениць укра[…]
повинні це зробити.

Тут зазначимо, що повищий факт [...]
якимсь відірваним та одиноким, але одним [...]
гатьох, які разом взяті вказують на [...]
атмосферу для української молоді, яка [...]
в цій державній школі в Тернополі. І хоч [...]
ниці української народности творять у цій [...]
назії значний відсоток, то проте в школі [...]
й досі катехита до навчання релігії гр[...]
обряду. Що більше: всі учениці українк[...]
сять ходити на науку релігії, якої вчить [...]
кат. катехит кс. Хвастек. Правда, наших уч[...]
польський катехит не іспитує, але вже са[...]
факт, що наша молодь мусить обовязко[...]
дити на науку польської релігії, впливає [...]
пригноблююче. Та на цьому ще не конец[...]
напр. раз катехит кс. Хвастек заступав [...]
дину якогось неприсутнього учителя та [...]
ученицям на цій годині читати книжечк[...]
польскей земі". Відтак спитав, кому [...]
книжечки подобається. Коли у відповідь [...]
встали тільки учениці польки та жидівки, [...]
адресою нашої молоді посипались такі [...]
як „русінкі-подпалячкі" і т. п.

Українське громадянство Тернополя, [...]
крема наші посли та покликані до цього [...]
ки, повинні занятись ближче справою укр[...]
ської молоді, яка примушена вчитися в [...]
ських школах, де приходиться їй перен[...]
неодно, що понижує її національну гідніс[ть]
вражає національні почування.

В. І.

Еміґраційні можливости.

Товариство Опіки над Українськими Емі-
грантами комунікує ось що:

Всі іміґраційні краї хвилево або припинили
цілком приїзд до себе нових еміґрантів, або об-
межили цей приїзд тільки до певного числа
деяких категорій еміґрантів, або роблять утруд-
нення при видаванні позволень на вїзд і при
видачі вїздових віз.

До Зєдинених Держав Америки можуть ді-
стати позволення на вїзд тільки жінки і невін-
чані діти до 18 року життя американських гро-
мадян. При видачі віз навіть для цеї упривілейо-
ваної категорії роблять американські консуляти
труднощі, а передовсім стверджують, чи ці аме-
риканські громадяни є в стані удержати свої
жінки й діти після їх приїзду до Америки. Таке
саме ствердження хочуть мати американські
консуляти від осіб уроджених в Америці перед
виданням їм американських пашпортів. Дуже
строго контролює американська влада доку-
менти, пошпорти і перміти на поворот цих ре-
еміґрантів і туристів, які виїхали до Европи у
відвідини або прогульки в найдовшім речинци
одного року. Контролюється строго пашпорти
американських натуралізованих громадян і
точно перестерігається, щоби вони не засиді-
лися в родинному краю довше як два роки, бо
інакше вони тратять американське громадян-
ство і право на вїзд до Америки. Американські
консуляти тільки з великою обережністю ви-
дають тимчасові або транзитові візи для не-
еміґрантів, а саме для туристів, купців, [...]
студентів вищих шкіл і т. п.

До Канади можуть дістати позволен[ня на]
вїзд тільки жінки й діти канадійських [фарме]рів, для яких канадійський уряд видає [спе]ціяльні перміти. Вїзд родин на фарми, [...]
позволяє канадійський уряд, був цего [...]
з Польщі припинений.

До Арґентини можуть їхати особи, [...]
стануть звідтам афідавіти зі запевнен[ням, що]
дістануть там працю, а також рільни[ки в кон]тинґенті, який час до часу визначує [...]
ний Уряд.

До Бразилії припинений є вїзд [...]
ду еміґрантів, за виїмком цих рільни[ків, ...]
які спроваджують туди концесіонов[ані ...]
зилії кольонізаційні підприємства [...]
мають візвання до праці.

До інших країв Америки дозволені [...]
тільки для цих еміґрантів, яким іміґра[...]
да даних держав дасть поіменні [...]
крім Уругваю, де вистарчає зложення [...]
рів для самітних мущин, а 300 дол. дл[я ...]

До Франції можуть виїздити еміґр[анти ро]бітники, зарекрутовані делеґатом фр[анцузької]
місії. Можуть їхати також робітники, [які]
надійдуть від французьких роботода[вців по]іменні візвання, потверджені польськ[ими кон]сулятами.

До інших країв Европи потреба [...]
еміґрантів поіменного візвання до пр[аці ...]

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 11. ЛИПНЯ 1931.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Один із мистців лінії.

АМЕДЕО МОДІЛІЯНІ.

Минуло десять літ як у Парижі помер у мо-
лодому віці — 36 літ — італійський маляр Аме-
део Моділіяні. Помер передучасно. Та злидні, се-
ред яких він проживав усе своє життя нічого
кращого не могли йому придбати — тільки
смерть.

Впродовж десяти літ його твори поволі пі-
знає артистичний світ, а там і европейський за-
гал, що цікавиться мистецькими новинками. Зав-
дяки рухливим паризьким спекулянтам образа-
ми, твори А. Моділіянього дістаються до галерій
Льондону, Брюсселю, Цюріху, Ню-Йорку, Філя-
дельфії.

Сьогодні в італійському артистичному сві-
ті ведеться горяча дискусія: одні прославляють
А. Моділіянія понад усіх італійських малярів
сучасної доби; другіж зовсім ним не захоплюють-
ся, а шанують його твори й память його, як ар-
тиста, що віді[...]шов. Прихильники й поклонники
його музи хотять добитися свого: „...Італія му-
сить рішитися і признати в А. Моділіянім рисів-
ника — якого треба поставити побіч своїх ста-
ринних клясиків"[1]).

[1]) Lamberto Vitali: Disegni di Modigliani

В сучасну добу, коли в европейському ма-
лярстві знавці шукають за творами високовар-
тісного мистецького рівня й, за чим шукають, не
находять, — твори А. Моділіянія вибилися на
видне місце в історії европейського малярства й
заняли те місце. Ще тому девять літ на першій
посмертній виставці його праць у Венеції, де ви-
ставили дванацять образів, знаний італійський
критик Енріко Товец писав: „...Перед останньою
виставкою образів А. Моділіянія подумав я, як
то за кілька літ із безмежнім здивуванням пи-
татимемо: як ці твори могли були бути вистав-
лені отут на мистецькій виставці? Цеж двана-
цять смішних і скісних голов, які може нарису-
вати й помалювати навіть дитина, що немає ні-
якого нахилу до рисунків..."[2]).

А сьогодні? На всесвітній виставці сучасно-
го малярства, що відбувалася у Венеції — тра-
вень-вересень 1930 р. — А. Моділіяні діждався
того, що зібрали сорок його малюнків і виставив-
ли їх в одній, обширній салі. Що його творчість
у Парижі найшла визнавців і почитувачів,[3]) а то
й учеників, то це зрозуміла річ: Париж це місто
часто дивних химер: воно може знищити люди-
ну, в даному випадку артиста, але може нежданно
й висадити її на педестал слави. Алеж бо цей-же
А. Моділіяні має не тільки почитувачів, а й на-
слідників серед італійських малярів...

*

[2]) „Belvedere" Milano, місячник, ч. 5—6, 1930.

[3]) Досі його оспівують Сальмон, Вламінк, Карко —
паризькі малярі.

Мова його малюнків таки вже ду[...]
лена. Це творчість артиста несупокій[...]
вразливого. Молодим іще хлопцем — [...]
— він перебуває в Римі, Венеції, Фльорен[ції,]
заглиблюється в твори мистців італійськ[ого]
ренесансу — і ренесансу. Й це в нього ст[ає під]ставою пізнішої творчости. З переходом д[о Пари]жа, 1905 р., де проживає до кінця свого [життя,]
1920 р., А. Моділіяні поринає у вир житт[я]
міста всією молодою душею. Там пізнає [...]
нові напрямки малярства — орієнтал[...]
по союзній злуці французько-російськ[...]
тів. Бачить усякі інші напрямки [...]
вже доволі чудернацького мистецтва.

Вся його увага звернена на дос[...]
ві. Лінія у нього служить синтетичні[...]
Венецький маляр Моронер, що в 1905 р. [...]
цював у Венеції разом із А. Моділіянім, [...]
вже тоді він силкувався дійти до досл[...]
а лінії: не на те, щоб у лінії розумів [...]
точку окраси: — він надавав їй [...]
вартість.

Сучасний італійський маляр і [...]
льо Карра каже: „...А. М. шукає стил[ю ...]
найбільше занятий. І шукає стилю [...]
не в тінях, не в колірі, тільки в лінії, [...]
вить його в найрізноманітніших [...]
Проблема поверхні панує над проблем[ою ...]
ни..." („L'Ambrosiana" Milano. Nr. 156 [...]

*

Обличчям він мало цікавиться [...]
риски вистачає, щоби зазначити [...]

ставленого роботодавцями і потвердженого чужокраєвою владою та польськими консулями.

Подрібні інформації про всі формальности виїзду до поодиноких країв, про потрібні до цего документи і т. п. уділяє на бажання емігрантів Товариство Опіки над Українськими Емігрантами у Львові, вул. Городецька 65 і всі чого Бюра Інформації і Помочі. (При письменних інформаціях треба присилати почтовий значок на відповідь).

—o—

Протест проти сербського насилля.

(Допис з Берліна).

Дня 26-ого червня цього року відбулася в Берліні заходом академічних хорватських, німецьких, українських, македонських і фляманських орґанізацій поминальна академія в честь хорватського вченого, професора Шуфляя, вбитого на вулиці сербськими аґентами у звязку з екстермінаційною сербською політикою в Хорватії. Академію відкрив представник німецької академічної орґанізації, головний реферат мав проф. університету і посол д-р М. Шпан, промовляли від українців д-р З. Кузеля, від македонців Тодоров і від фляманців інж. Ваґнер. Академія покінчилася ухваленням гострої резолюції, в якій осуджено поведінку й методи сербського правління супроти хорватів та завізвано культурний світ звернути увагу на те, що діється в Хорватії. Годиться згадати, що і проф. Шпан і інші промовці багато місця й уваги присвятили також українській справі, підкреслюючи її велике значіння для розвитку дальших політичних подій на Сході Европи.

З українського життя на еміґрації.

Дещо про працю українських студентів-руховиків у Брні, Ч. С. Р.

Чеська руханка скупчується найсильніше по Соколах", котрих суверен Ч. О. С. (чеська обец (громада) сокільська) тримає певно руку на народній бючці. Примат щодо найсильніших гнізд веде Прага, потім іде Пльзень, а на третьому місці є Брно на Мораві.

В бросненськім „Соколі" Брно І. крім чехів вправляють болгари, югославяни, москалі й українці. Чеський „Сокіл", впорівнанні до наших бідних, а до того переслідуваних „Соколів" — це щось — ідеальне для плекання фізичної культури. В „Соколі" Брно І. є всі дані, щоби скріпити своє здоровля.

Рік 1930/31 став для наших студентів щасливим остільки, що за почином кількох членів (з давньої У. Г. А.) повстали два прегарні сокільські рої, що рахували по 12 членів. Перші дні вправ для неодного з наших були страшною мукою. Аж жаль було дивитися, які вони були незручні й немоторні, як не мали найменшої культури тіла у його володінні. Кожний новоспечений тоді член „Сокола" виходив з прав з цею думкою, щоби більше до них не вертати... Причина лежить у тому, що ми, українці, під оглядом тіловиховної культури є майже в пеленках. Все зневірюємося, розпочатого діла не викінчуємо й чуємо нехіть до послідовної руханкової праці. Тому теж новоприбувші до „Сокола" Брно І зі страхом і з соромом побачили цю страшну ріжницю між виробленими змагунами й новиками. Це теж завважав і проводир 1. роя, тому всіми способами старався вправляючим улекшити найпримітивнішу руханку: то добрим словом, то фаховою радою, то підбадьорюванням, щоби видержати й на дусі не підупадати.

Кількох побратимів (найвитреваліші Городиський, Хмельовський, Пагута) видержали на своїй позиції, волею перемагаючи те, чого інші ще не осягнули. За кілька місяців цеї мозолистої праці більшість наших руховиків дійшла до того, що їх тіло стало елястичним і зручнішим. Сильна воля, витревалість і горяче бажання дорівняти хоч у дечому чехам — довели до того, що наші почали приступати до шляхотної ривалізації у нерівному змазі. Перед нашими студентами лежали великі перешкоди у здобутті місця між першими, бо на тому новому шляху мусять вони надробити те, що чужі методично здобували роками.

Наші студенти небагато винуваті, а завинило тут вузькозоре галицьке виховання, що ми під оглядом фізичного виховання стоїмо на останньому місці. Ба, що більше, деякі старші відважуються твердити, що воно шкідливе... Дійсно, таке може твердити лишень галицький провінціоналіст.

Але часть брненського українського студентства ясно бачить, що є хосенне й де саме шукати основи всенароднього відродження. Ця основа лежить у духовій і фізичній рівновазі!

Вступом українських студентів до „Сокола" Брно І. зацікавилися старші наші змагуни, котрі вийшли з чеської школи і стараються помогти там де бачать твердий шлях і ясну перспективу. Новоприбувших поділено, як сказано, на два рої і так розпочалася основна праця. Вправляючі з кожним днем робили щоразто більший поступ; чехи зацікавилися українцями найбільше тому, що точність наших руховиків була взірцева, а неприсутність на вправах була чимось рідким. Тричі тижнево оба рої стають у порядку й разом з іншими кричать одно слово „Наздар" (Гаразд) і біжать вправляти. Руханка кінчиться спільною грою, а відтак теплими і студеними купелями.

Так за перший рік — усе йшло прегарно. Але питомий українцям соломяний огонь — почав горіти й розпочате діло став спалювати. Тоді саме, коли наші руховики були на такій висоті, що могли бути зразком і хісном для краю — на вправи стали приходити чимраз менше, так, що їх число змаліло чи не на половину. Не помогли просьби, ради й пересторогн проводиря і на ніщо не здалася заохота самих чехів. Наші вернули до старих метод байдужности й вірними остаються тим кличам, котрі нашому народові можуть принести тільки загибіль.

Нам нічого не принесуть патріотичні пісні (котрими протестуємо між чотирма стінами!), пустословна фразеольоґія, розсіяність, нерішучість, ліризм. Нинішня доба — це доба техніки, літаків, практичности, швидкого реалізування думок і використовування хвилі. Нарід, котрий має духову й фізичну силу, знає, чого хоче і здобуде це, до чого змагає. А хто (по стільки сумних досвідах) ще вірить у якусь обіцянку, ласку, чудо і в добросердечні кличі, той фантаст і його безпощадно розтопчуть ті, що все прямують вперед.

К.

Похорон Вячеслава Липинського.

Луцьк, 5. липня 1931.

Як доповнення до попереднього допису містимо ще отсі рядки, прислані нам учасником похорону бл. п. В. Липинського:

Дня 2. липня 1931 року в годині 12. відбувся похорон блаж. памяти Вячеслава Липинського в родинному гробівці Липинських на римо-католицькому цвинтарі в селі Затурцях, горохівського повіту, на Волині.

Жалібне богослуження відправив місцевий римо-кат. священик, котрий у промові підкреслив, що Покійний був визначним українським діячем і правдивим християнином.

Винос тіла з дому брата Покійного, доктора аґрономії Станислава Липинського, до костела розпочався в годині 10 рано, а Служба Божа в костелі в 11. год.

На похорон прибула вся родина Покійного і до 2500 місцевих селян. Багато з місцевих старших селян особисто знали Покійного як українського діяча, дуже шанували його й тому масово зявились на похорон. Заслуговує уваги те, що селяни в часі похоронної процесії несли православні хоругви з місцевої православної церкви, котрі в часі богослужения в римо-католицькому костелі окружали домовину Покійного.

Від українського громадянства прибули на похорон з Луцька: д-р мед. Модест Левицький, директор української ґімназії в Луцьку Борис Білецький, б. приватдоцент Харитон Лебідь Юрчик з дружиною, б. судця Евген Тиравський з дружиною, інжинір Іван Васильківський, голова „Просвіти" в Луцьку Евген Петриківський, інжинір Наталія Білинська і вчителька Текля Редько. З доручення як цих осіб, так і тих громадян, що не могли особисто приїхати з Луцька на похорон, М. Левицький і Х. Лебідь-Юрчик зложили при домовині в костелі великий вінок живих квітів, при чому одна половина вінка складалася з жовтих рож, а друга — з блакитних квітів. На гарних широких жовто-блакитних стрічках надруковано: „Великому українському державникові, історикові й ученому В. Липинському від українського громадянства". Цей вінок разом з численними іншими зложено в гробівці при домовині Покійного. Товариство ім. Лесі Українки в Луцьку вшанувало память Покійного вінком живих квітів.

Були присутні на похоронах деякі друзі і приятелі Покійного з польського громадянства, що приїхали з Луцька: радник І. Волошиновський, сенатор А. Станевич і інші.

Домовину з тілом Покійного з дому до костела і з костела до цвинтаря наперемін несли члени родини, члени українського громадянства, друзі й місцеві селяни.

Похорон мав родинний і місцевий характер. З огляду на родинні обставини ніяких промов не було, крім короткої промови місцевого священика.

Після похорону особи, що приїхали з Луцька, запрошені були до дому д-ра Станислава Липинського, де оглядали садибу, в якій деякий час жив і працював Покійний. В товариській розмові один з присутніх українців висловив певність, що могила Покійного стане одною з найдорожчих для української нації і що до цієї могили, як до могили Тараса Шевченка, будуть сходитися на поклін тисячі українських громадян, щоби зложити пошану Великому Вчителеві й зачерпнути натхнення для державного будівництва.

—o—

З орґанізаційного руху.

Наради УНДО в Грималові.

В четвер 25. червня ц. р. Повітовий Народній Комітет УНДО скалатського повіту скликав мужів довіря і видніших громадян на довірочну нараду в політичних справах до Грималова, на котру запросив з рефератом посла д-ра Степана Барана. Наради відбулися в салі читальні „Просвіти" при участи 162 делеґатів з усіх громад судового грималівського повіту, з чого було 5 священиків, 7 світських інтеліґентів, кільканацятьох міщан а решта селяни. Наради отворив голова Повітового Народнього Комітету п. секретар Олександер Пісецький з Грималова і він їм опісля проводив, секретарював п. Хрупович, місцевий кооператор.

Реферат про наше сучасне політичне положення в Польщі і за кордоном виголосив пос. Баран обговорюючи докладно відносини в поль-

---

них уст, чи безнадійно-задуманий проблиск очей. Перекривлені тонкі шиї. Дальші лінії фіґури ніжні й вражливі напоєні змисловістю. Змисловість — його одинокий і головний мотив. Іще й до того він уживав коліру червоно-помаранчевого, який схоплений у ці лінії змисловости надає його творам горячковости, несупокою, а рівночасно резиґнації й докору супроти життя.

В іншому мистецькому місячникові, який виходить у Міляно — „Л' Арка" (ч. 5—6, 1930.) про А. Модільяніа пишуть так: „Безуслівно — це артист богатий особливою вимовою — експресією, — але короткого віддиху. Темперамент — душевно зараэливий, мішанина еротизму й містицизму".

Є італійські критики, (Л. Віталі), які є тої впертої думки, що А. Модільяні йде за старим Сімоне Мартіні, то за Ботічеллі.

Алеж бо приглянутися, то Модільяні хоч і походить від С. Ботічеллі, — про вплив цього мистця на нього більше говориться — то він не зумів змисловости своєї творчости оспівати ясною, усміхненою добросердою ніжністю, як це зробив він великий Ботічеллі. Не знав тієї простоти, щирости, якою закриває змисловість у у своїй творчости („Народини Венери") італійський маестро.

Середовище яким і серед якого А. Модільяні жив у Парижі, а ще до того — дуже важне — син народу старої культури — жид, він і не міг інакше відчути і зрозуміти своєї творчої душі, нехай би і через призму творів старих італійських мистців.

Бо й наш Петро Холодний опирається на старих малярських школах — італійсько-візантійсько-українській. Але він, син молодого українського народу, своїй творчості дав молодість, конструктивну соняшну тугу — снагу, полет і усміх: правдивий представник малярства народу, який бореться за своє національне істнування.

А. Модільяні не мав у собі цього першопочину.

Злидні й голод, спелюнки й наркотики великого міста вичерпували його орґанізм, який у своїй кволості й не міг дати духові тієї сили, палкости, пориву, а тільки перевразливий ліризм, який переходив у нестерпний спазм болючої, змислової розкоші.

У його постатях, у цих безрадно-сумно натхнених жінках, важко найти натхнення і сили артистові, що хоче бачити людство не через призму творів Андреєва, Достоєвського, Турґенєва, Бодлера чи Едґара По, — а через овиди мистців: Данта, Мікельанджеля, Тіціяна, або нехай би і таких сучасних як Джек Льондон, або Р. Роллян.

Вдивляючися у твори А. Модільянія, чуєте судорожні зітхання, кривий і парисько-глумливий сміх Бодлера.

Є в нього, наче лиш проблески сонця, образи, перед якими відчуєте мельодії джерел і водограїв музики Кл. Дебюсі.

Ширіть наш часопис!

ської державі, серед котрих приходиться нам тепер жити, як рівнож працю і заходи Української Парляментарної Репрезентації від грудня минулого року для оборони життєвих інтересів нашого народу. Референт пригадав, що Українська Парляментарна Репрезентація поставила в соймі окремий внесок у звязку з пацифікацією в осени мин. року, домагаючись покарання винонників і вирівнання шкід нашим людям і нашим установам, котрі потерпіли при пацифікації, а в окремім внеску випущення на волю увязнених українських послів. Оба ті внески повідсли з одинки, що творять більшість сойму, відкинули. Остання соймова сесія не принесла ніякої зміни в нашому політичному положенні в Польщі. Українські посли й сенатори внесли рівнож жалобу до Ліґи Націй (Союзу Народів) у Женеві в справі переведеної пацифікації і та справа там ще не порішена, але була товчком до значного спопуляризування нашої справи в політичному світі. Свою промову закінчив бесідник взивом, щоби не падати духом і бути певним нашої остаточної перемоги.

В дискусії промовляли між іншим п. Дмитро Рудяк, господар з Новосілки Грималівської і селянський письменник-етнограф, що поставив внесок на заяву довіря і признання для Української Парл. Репрезентації, що ухвалено одноголосно. П. Олександер Пісецький, о. декан Іван Іванчук, п. нотар Михайло Коцюбка, п. Хрупович і ще деякі ставили запити до посла д-ра Барана у ріжних політичних і адміністраційних справах, на котрі посол д-р Баран дав вичерпуючу відповідь. На цьому закінчено кількагодинні наради і присутні відспівали національний гимн.

ОСТАННІ ВІСТИ

ПРОЦЕС БЕРЕСТЕЙСЬКИХ ВЯЗНІВ У ЛЬВОВІ?

Після виїзду судді Деманта зі Львова, який переводив ліквідацію К. П. З. У. у Східній Галичині і на Волині, розійшлися поголоски, буцьтоби перед судом окружним у Львові відбудеться процес проти берестейських вязнів. Політичні круги запевняють, що на внесок прокуратора при Найвищім Суді получено справи б. берестейських вязнів, які залягають в ріжних судах Польщі та приділено перевести розправу львівському судові. Розправою проводив би новий президент суду Калушкевич, якого перенесено до Львова з Вильна. Тоді теж наші б. берестейські вязні — українські посли — могли би боронитися в українській мові.

ПОЖЕЖА В ЗАРВАНИЦІ.

В четвер 9. липня ц. р. шаліла в селі Зарваниця пов. Підгайці страшна пожежа, яка спопелила 200 господарських будинків 63-ом господарям. Шкоди виносять понад пів міліона золотих. Пожежу викликали діти, які бавилися сірниками. Пожежа вибухла в день, коли селяни працювали в полі і заки прибігли до села, половина будинків села стояла в огні. Ратункову акцію спинювала недостача води і сикавок та іншого приладдя, потрібного до гашення вогню.

СТРАШНА ЕКСПЛЬОЗІЯ В КОПАЛЬНІ НАФТИ В РУМУНІЇ.

В четвер 9. липня ц. р. наступила страшна експльозія в копальні нафти в околиці Ранку б. міста Плоешті. Пожежа перекинулася негайно на дві сусідні копальні. Вітер заніс іскри на робітничі бараки, які згоріли до тла. Опісля занялися 3 резервоари нафтової ропи і вибухли з такою силою, що відгомін було чути у промірі 40 км. Пожежа загрожувала селу Скорцені. Тому почали дзвонити на небезпеку і селяни ледви втікли перед пожежою 150 вагонів нафти. Після важких зусиль вкінці вдалося охоронити село від шаліючої пожежі. Шкоди величезні. Жертв у людях не було.

АМНЕСТІЯ І ГРОШЕВІ НАГОРОДИ ЗАСУДЖЕНИМ НЖИНІРАМ У СРСР.

З Москви надійшли вістки, що президія Центрального Виконавчого Комітету уласкавила працюючих у фабриці літаків ч. 39 інжинірів і техніків, яких засудило ДПУ перед роком на ріжні кари аж до кари смерти, нібито за протидержавну акцію і саботаж. Деяким інжинірам признано крім амнестії грошеві нагороди у висоті від 1.000 до 1.000 рублів.

НАПРУЖЕНІ ВІДНОСИНИ МІЖ СРСР І ФІНЛЯНДІЄЮ.

Між Фінляндією і СРСР наступило дальше напруження відносин. Причиною — святочний обхід історичної битви 1555 р., яку звели шведські війська з москалями. Свято відбувалося на місці битви недалеко більшовицького кордону. В святі взяло участь понад 3.000 цивільних і військових осіб з генералом Сіґво, який є командантом армії. Тому більшовицька преса закидає Фінляндії протибільшовицьку військову демонстрацію та погрожує Фінляндії немилими наслідками.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 9. VII. 1931 р. масло експортове пріма 3·20 зол., масло десерове пріма 3·10 зол., літра молока 22—24 сот., літра сметани 1·20 зол., копа яєць 4·60 зол.

Біржа.

Збіжа.

Пшениця двірська 24·50—25·00, пшениця [illegible] ська 23·00—23·50, жито галицьке 23·50—23·75, [illegible] дицький броварняний 23·00—23·25, ячмінь [illegible] 23·50—24·00, ячмінь пастівний 24·50—25·00, овес [illegible] кий 28·50—29·00, кукурудза румунська 23·50—[illegible] рабоця промислова 0·00—0·00, фасоля біла 31·00—[illegible] фасоля кольорова 00·00—00·00, фасоля краса 30·00—[illegible] горох пів-Вікторія 33·00—34·00, горох пільний [illegible] 33·00, бобик 21·00—21·50, мішанка паст. в зерні [illegible] 00·00, вика 39·00—40·00, сіно солодке пражене [illegible] 6·00—7·00, солома пресована 5·50—6·50, гречка [illegible] 31·00, льон 46·00—48·00, хубінь синій 22·00—24·00, [illegible] 38·00—39·00, грисік кукурудзяний 00·00—00·00, [illegible] курудзяна 00·00—00·00, отруби житні 12·50—13·00, [illegible] би пшеничні 11·50—12·00, крупи гречані 37·00—[illegible] пшоно 00·00—00·00, крупи ячмінні 00·00—00·00, [illegible] 00·00—00·00, просо краєве 00·00—00·00, насіння [illegible] 30·00—31·00, мак синій 125·00—135·00, мак сивий [illegible] 110·00, конюшина червона 000·00—000·00.

Гроші.

Американський долар 9·01·50—9·02·00, канадійський долар 8·91·50—8·92·00, чеська корона [illegible] австрійський шілінг 1·25·00—1·25·50, румун. лей [illegible] —0·05·50, французький франк 0·34·80—0·35·00, швайцарський франк 1·71·90—1·72·10, фунт штерлінґів 43·[illegible] 43·60·00, радянський червінець 0·00—0·00, німецька марка 2·11·87—2·11·95.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. ЛИПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЕМ ЛІТЕРАТУРИ.

Виміна думок.

Хто переглядає нині чужинну пресу, знає, що нема таких поважних проблем, яких не торкали би на її сторінках, у легкій, майже загальнодоступній формі. Хто знає книжки великих учених, критиків, істориків чи знавців мистецтва, запримітив віддавна, що неодин із них пробує поєднати легку, майже фейлетонову форму із найповажнішими дослідами.

Тому гадаємо, що ні часопис ні самі проблеми літератури не втратять нічого, коли на сторінках „Діла“ у низці фейлетонів, розбитих на ріжні теми (у деяких відступах, щоби не занудити читачів) зробимо спробу зясувати основи питання літературної творчости — проблеми критики: течії, її шляхи та методи.

Від десяти літ пишу вряди-годи про ріжні книжки та ріжних письменників. Пишу то з особистої приємности то з професійного обовязку. І ця приємність і цей обовязок сумнівні, коли спитати, чи мої статті причинилися до розяснення питань звязаних із літературою.

Нераз доводилося чути голоси, що заки критикувати, слід спершу зясувати підстави критики, її принципи та напрямні. Рада подібна, як домагатися від лікаря, щоби виложив пацієнтові основи біольоґії, фізіольоґії та своєї діяґностики на доказ, чому каже, що пацієнт здоровий або недужий. З европейських критиків мало хто полишив теоретичні студії про проблеми критики; справжні проблеми критики це ті що виринають при читанні ріжних творів у звязку із найбільше ріжноманітними питаннями творчости та її взаємин із життям.

Вже на самім вступі скільки великих, темних слів! Кожне із них: „творчість“ „життя“, „взаємини“ домагається передвступних розяснень, заки зачнемо розмову про літературу. Зате вони зайві, коли цікавимося тими самими питаннями на тім самім рівні інтелектуального порозуміння — для виміни думок.

Виміна думок і почувань — це-ж і вся мета творчости. Для одних оця виміна є наскрізь фізіольоґічною, орґанічною потребою — неодин письменник пише, наче жінка родить діти; для других є вона розривкою; для третіх засобом прожитку... Стільки цілей, скільки родів таланту, професій, суспільних кляс, спорту або форм життєвої омани.

І саме тому порозумітися необхідно. Кожна доба, кожна література, а навіть поодинокі мистецькі напрямки мають свої проблеми критики. Незалежно від того, чи мистці, письменники та читачі зясовують ці проблеми або доводять їх до свідомости — всі вони приймають якісь загальні підстави оцінки того, що вважають красою та правдою.

Між цими двома абстрактами кружляє вся людська творчість, свідома чи несвідома, — може й все наше життя, навіть таких створінь, що наче нетля не здають собі справи, чому пруться до вогню. Можемо назвати два бігуни наших змагань так чи інакше; діло в тім, що коли шукаємо за найкращими словами для їх пояснення, відчуваємо потребу знати, звідки виходимо й куди прямуємо.

Ось одна із перших потреб критики.

Література кожного народу, як і його політика, може обмежити ширину свого овиду до рідних кордонів. Як довго вона не журиться всіма силами, що істнують поза цими кордонами, вона може творити власні критерії сили та уявляти собі світ на подобу того, який бачить. Критична доба кожної літератури [illegible] нається з менту, коли вона пробує [illegible] до рідних творів міру поза-національну, [illegible] родню.

Мало хто з нас має сміливість [illegible] що ми вже ввійшли в цю стадію. Досі [illegible] в нас спроби порозмовляти на теми [illegible] ної критики із перспективи тих ідей, [illegible] шають майже автоматично між европейською інтеліґенцією про вартість книжок [illegible] поділ: — одних для шкільного вжитку, [illegible] на сон, третіх для напів освіченої [illegible] або робітництва.

Це не значить, що не було в нас [illegible] і нема їх нині. А проте коли Драгоманов [illegible] Франко писали про рідні книжки — [illegible] сто із громадянського обовязку [illegible] те, що думали про їх рівень; коли-ж [illegible] проблем із европейського рівня, [illegible] мали про читача, якому треба все [illegible] від самої абетки. Так замість справжніх [illegible] діставали ми популярну їх розвязку.

Наша література ввійшла вже в [illegible] ференціяції. Без помочі теоретичних [illegible] український інтеліґент починає інстинктовно [illegible] чувати, що нема одної літератури: одні [illegible] ки українських книжок призначених [illegible] як коробка сірників, що запалює кожний [illegible] треба. Незалежно від того, хто [illegible] каже прилюдно, тисячі наших інтеліґентів [illegible] ком охотніше читає дома сензаційну [illegible] повість, ніж найбільше патріотичну рідну [illegible] що ця рідна здебільша написана [illegible] пережитими в Европі сто, двіста чи [illegible] ше літ.

Так само як волієте европейські [illegible] та сорочки від рідних постолів і [illegible] шукаємо у рідній мові книжок і [illegible] ного европейського духа.

Новий зшиток „Української Загальної Енциклопедії“.

11-ий зшиток „Української Загальної Енциклопедії“ є першим, що починає другий її том. Починається від букви „З“, а доведений у букві „І“ до гасла „Ісаєв“. Як нам відомо найближчий зшиток вийде ще підчас вакацій, а 13-ий і 14-ий призначені на букву „К“ у вересні.

Загальне враження цього зшитка дуже добре; у ньому багато гарно виконаних ілюстрацій і звістки про українські справи займають велике місце. Із оглядів находимо тут пояснені такі назви: забави, Загальна Українська Рада, Закарпатська Україна, закон і законодавство, залізниця, залізо, замок, зброя, Зелений Клин, земля, земство, Зединені Держави, золото, зоольоґія, зоря, зуб, Ізборник, іконостас, іміризм, ілюстрація, іменник, іммунітет, імпресіонізм, індикатор, Індія, індіяни, індоевропейські мови, ініціял, інтернаціонал, інфекційні хороби, інфляція, інфузорія та Ірляндія (ґеографія, історія, література).

Цей зшиток має 121 ілюстрацій.

——o——

НОВИНКИ

— **Товариство УСЛП. „Основа“ у Львові** **має намір у часі 5. VIII.—15. IX. уладити підготовчий курс до вступних іспитів на львівську Політехніку, якщо зголоситься відповідне число учасників.** Оплати виноситимуть 10—15 зол. від предмету. На час курсу можуть учасники дістати помешкання в „Академічному Домі“ в ціні 10 зол. місячно. Зголошуватися з поданням предметів, треба до дня 20. липня **ц. р. на адресу: Т-во „Основа“, Львів, вул. Супінського 21.** 79 2-2

— **Хмаролім на Гуцульщині.** Наслідком хмаролому в гірських сторонах косівського повіту виступили з берегів оба Черемоші зі всіми допливами. Води знищили дороги на просторах Кути—Устеріки та Устеріки—Гринява, зносячи мости та прибережні охоронні уладження. У Ферескулі вода забрала будинки місцевої гр.-кат. парохії. Великі шкоди потерпіли також власники побережних ґрунтів. Покликані чинники повинні прийти з допомогою місцевому населенню, що рік-річно виставлене на подібні катастрофи.

— **Припинення 100 потягів.** У звязку з державними ощадностями з днем 15. липня буде припинених в окрузі львівської дирекції коло 100 пасажирських потягів, що не оплачують своїх коштів.

— **Спека** панує в цілій середущій Европі. В середу, 8. ц. м. у Львові тепломір показував 35 ст. Цельзія в тіни. Наслідком соняшного удару згинув на вул. Берштайна 54-літній Ґрінберґ. В потязі на лінії Львів-Янів померла 32-літня Яніна Муравец.

— **„Праця“**, орган „незалежної думки“, що виходила кілька літ поруч „Ради“, захвалюючи нашим селянам відносини за Збручем, не появляється вже від кількох місяців.

— **Французький консул** у Львові прийматиме з нагоди державного французького свята 14. липня в французькім консуляті при вул. Чарнецького 4. в год. 13-ій.

— **Нові українські інженіри.** За 1930/31 академічний рік на відділі лісової інженерії чеської політехніки в Празі набули титул інженіра: 1) Бень Степан з Галичини, 2) Завістовський Фльоріян з Поділля, 3) Левицький Олександер з Волині, 4) Мезенцев Микола з Харківщини, 5) Стороженко Константин з Поділля, 6) Руденко Гриць з Харківщини, 7) Теодосіїв Константин з Поділля, 8) Смоленко Петро з Волині, 9) Форсюк Іван з Волині, 10) Баранів Василь з Чернигівщини, 11) Головко Петро з Полтавщини, 12) Жовтенко Олекса з Чернигівщини, 13) Маліев Микола з Херсонщини, 14) Маркус Константин з Полтавщини, 15) Захвалинський Сергій з Чернигівщини, 16) Курінний Андрій з Кубані, 17) Трухлий Олександер з Київщини.

— **Греко-кат. парохія в Рівному.** Преосв. еп. д-р Чарнецький призначив парохом греко-кат. церкви в місті Рівному на Волині о. Ксенофонта Кершу, б. православного священика, який після переходу на унію студіював у Духовній Академії у Львові.

— **Жнива розпочались.** Цьогорічні жнива розпочалися на два тижні раніше ніж звичайно. На піскуватих землях варшавського воєвідства вже вийшли рільники на поле зі серпами, жниварками і косами. Незабаром буде це у Східній Галичині.

— **Спроневірення громадських грошей.** В Кальнім, пов. Бережани, арештовано касіера громадського уряду Стефана Павлюка за спроневірення з громадської каси 1.260 зол.

— **Великі більшовицькі маневри** розпочалися в Минщині над польським кордоном. У маневрах бере участь поверх 100 тисяч вояків усіх родів зброї.

— **Кривавий режім.** В селі Голендрах біля Виниці розстріляно на підставі присуду ГПУ двох польських селян, Мартина Куцінського і Белесл. Чосницького, що втікли з примусових робіт архангельської округи і прийшли до села, де жила їх рідня.

— **Наслідки господарської скрути.** В Кракові відобрав собі життя вистрілом з револьвера власник великої різницької фірми, д-р Проховський. Причиною самогубства був дефіцит фірми, що зріс до 300 тисяч зол.

— **Урядник староства дефравдантом.** Окружний суд у Луцьку засудив на пів року вязниці б. начальника канцелярії місцевого староства, Альфонса Вержбовського, за спроневірення 20 тисяч зол. Гроші, які вплинали до староства, він пускав на забави. 16 тисяч зол. звернула його родина.

— **Обманство.** М. Породько з Куликова винайняв садовину у Здзіслава Лінчака на Пасіках під Львовом і виплатив йому за те 300 зол. Згодом переконався, що впав жертвою обманства, бо Лінчак винаймив уже давніше сад кому іншому і тепер не хоче грошей йому звернути. Справа пішла на судову дорогу.

— **Косою відтяв голову.** В селі Утіха коло Вильна господар Ян Зиґер підчас сварки за ґрунт відтяв косою голову свому братові.

— **Жертви купелі.** В Дністрі коло Свидови, пов. Заліщики утонув підчас купелі парібок В. Шулак. Подібною смертю згинув І. Шевчук з Тлустого, що будучи на ярмарку в Устечку, їхав на кони в Дністер. По середині ріки кінь скинув Шевчука і він утопився.—У Віслі під Торунем купалися дві панночки і почали тонути. На поміч поспішив їм капітан Пановський, однак захоплений виром сам утонув. Утонула також одна панночка, Станкевичівна, учениця вчительської семинарії. Її товаришку врятували.

— **Страшна пімста.** В Лучицях коло Ковля Стефан Конах залицявся до молодиці Анни Фініхтік, а коли вона не хотіла його знати, підпалив її хату зі всіх боків. Анна згоріла разом з 3-ма дітьми.

— **Братовбивство.** В селі Кунині, пов. Жовква найшли убитого Михайла Біласа. Голова була цілком відтята і лежала два метри дальше, а коло неї сокира. Поліція арештувала під замітом злочину його брата Івана, що жив із ним у незгоді.

— **Душогубство.** Федора Опихана, 35-літня вдова в Шульганівці, пов. Чортків, мала любовні зносини з 19-літнім парібком Петром Романюком. Коли наслідки цих зносин стали вже очевидні, Федора почала налягати на Петра, щоби з нею оженився. Але Петро вибрав іншу розвязку неприємної справи. Коли Федора підгортала бульбу в поли, він напав на неї і підрізав їй ножем горло, так що вона на місці померла. Поліція арештувала душогуба.

— **Старшина застрілив підстаршину.** Сталося це в Гродні, де на вулиці побився один сержант з десятником (плютоновим). Побачив це пор. Ґералтовський і приказав їм іти зі собою до команди міста. Однак підстаршини не послухали і почали втікати. Тоді Ґералтовський дігнав десятника Новаковського і чотирма револьверовими вистрілами положив його трупом.

— **Вчений і більшовики.** Відомого вченого проф. історії, С. Платонова, радянська влада в Ленінграді заслала до Вятки на 5 літ. Платонов, якому радили звернутися з проханням ласки до радянського уряду, відмовився від цього, заявляючи, що „волить заслання ніж ганьбу“.

— **Дрібні вісти.** Коло Вильна самохід, яким їхав інж. Кавецький з шофером, упав з моста з висоти 7 метрів. Оба тяжко потовклись. — Двох німецьких летунів, що везли почту і мусіли осісти коло Шангаю, зловили китайські розбишаки і взяли з собою. — У Варшаві погиб

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. ЛИПНЯ 1931.

ІНЖ. ЕВГЕН ХРАПЛИВИЙ

По хліборобській Чехії.

Ріжні прогульки. — Як нас витають. — Мале зразкове господарство. — Будинок кооперативи.

Після нарад Міжнародного Хліборобського Конгресу влаштовано для його членів кілька прогульок на те, щоби вони познайомилися зі станом хліборобської культури всіх земель Чехословаччини. Прогульки були поділені відповідно до того, яку околицю держави хотіли члени оглядати, отже напр. окремо на Підкарпатську Україну, окремо на Словаччину, окремо на півд., а окремо на півн. Чехію та Моравію. Прогульки тревали 6—15 днів. Була й одна така, яка мала дати погляд на цілу Чехословаччину і вела довкола кордонів держави. Члени Конгресу розбились на поодинокі групи і розїхались у ріжні сторони Чехословаччини. Перша частина прогульки, в якій мені довелося їхати, вела на північний захід від Праги. Переїздимо через летунський майдан Кбелі та їдемо просто через Брандис над Лабою, де є відома фабрика хліборобських машин фірми Меліхар-Умрат, в простору рівнину, де переважає продукція цукрового бурака.

Зараз у першому селі стрінула нас місцева влада та установи хлібом-сілью, а дітвора прибрана в народні строї витала нашу прогульку квітами.

Село Ждетін, де ми зупинились, це типове село для чеської рівнини. Хати і господарства чисті, довкола обмуровані, кожне для себе творить цілість і мабуть нема тут тих добрих або злих сусідських відносин, як у нас при низеньких плотах чи воротах, які дають багато вдоволення, але ще більше судових розправ. Сьогодні звичайний день, отже всі в полі при праці

Оглядаємо одно більше господарство, площею 80 га, яке управляє в першу чергу цукровий бурак, а відпадками з цукроварні та дешевою пашею кормить 36 коров, які пересічно дають по 10 літрів молока в день. Стайня наставлена виключно на продукцію молока, а тому поодинокі штуки не надто добрі. У цілому господарстві заведено електрику для світла і для погону. Та це господарство за велике, яких у нас не багато, тому докладніше переглядаємо друге, менше господарство чеського селянина. Він має власної землі чотири гектарів, винаймає ще $1^{1}/_{4}$ га, держить на цьому господарстві 2 корови, які дають у пересічі по 8 літрів молока в день, 1 вола до праці та 2 льохи, від яких посрята продає малими. Всю працю на полі виконує або двома коровами або одною коровою і одним волом. Всю роботу в господарстві себто різання січки, конюшини та буряків, молочення збіжжа, а навіть жорна порушує малий електромотор. Світло в хаті, стайні, стодолі, електричне. З машин має власну молотілку, січкарню, сівалку, два вози, залізний вал, плуги, борони тощо. Живе на такому господарстві 5 осіб, всі працюють. У хаті малий радіо-відбірник, невеличка, але добре дібрана бібліотека.

Для цікавости заглядаємо ще в одно, друге й третє таке господарство — всюди те саме. Молоко відставляють усі до кооперативної молочарні віддаленої 7 км. По молоко приїзджають з молочарні возом і забирають рано та вечором. Кожний член молочарні пише на карточці скільки треба масла, сира, тощо і цейже віз привозить для всіх усе, що їм з молочарні треба. Помічається розвинена економіка праці і сильна ощадність в усіх ділянках сільського життя.

Звідси переїзджаємо до сусіднього села — Дражеце, яке славиться зразково уладженою електрифікаційною кооперативою. Перед вїздом до села показують нам гарну старовинну церковцю відновлену заходом кооперативи, з малювилами та фресками з 1340 р. До часів повстання чеської республики була це власність гр. Кінського та уживали її за стайню для телят. Кооператива вложила в її віднову чимало гроша та зібрала сюди багато старовинних памяток, а тому церковця виглядає дійсно наче маленький музей. Церковця положена біля маєтку, що займає площу 100 га, який є власністю кооперативи і служить тепер для постачання всіх хліборобських продуктів для урядовців і робітників, що заняті в кооперативних підприємствах.

Скоро переїзджаємо через зразково управлені поля та віздимо перед величезний залізобетоновий будинок управи кооперативи „Кооперативні Заводи Дражіце“. Напроти нас виїзджає „Сільська Кіннота“ („Сельска Єзда“), гарно умундуровані селянські хлопці і дівчата на робочих конях та витають нас в імені цілого села. Управа кооперативи приймає прогульку в гарно прибраних салях власного будинку та показує дорібок 30-літньої праці. Кооператива має за завдання доставляти околиці (завбільшки нашого повіту) електричну струю. Членами кооперативи можуть бути виключно хлібороби, які користають з праці кооперативи. Паї в кооперативі невеликі: 100 або 400 чеських корон (26—104 зол.), зате цих паїв тепер поверх 7 мілїонів чеських корон, а дохід за останній рік був 280.000 чеських корон. Кооператива має 7 електропостачальних заводів, з чого 6 побудовані на погін одної ріки, а один, який має доставляти струю в разі сильних морозів або посухи, працює ропними моторами. Досі не було причини використовувати цю резерву. Крім цього має кооператива власні млини, дві цегольні, одну фабрику мармеляди і овочевих консерв, кілька елеваторів на склад збіжжа, та окрему велику крамницю, де можна дістати все, що треба для електричного освітлення, погону та варення і печення.

(Продовження буде.)

д-р Коморек наслідком зударення мотоцикля, яким він їхав, з автом.

— **Промоції.** Дня 6. липня відбулася в авлі львівського університету промоція на докторів усіх лікарських наук отсих українців: Степана Кривокульського з Угнова, Василя Куцика з Михалевич, Осипа Любчака зі Львова і Романа Осінчука з Голошинець.

Дописи.

ЛЬВІВ. *(З діяльности кружка „Р. Ш." ім. Бор. Грінченка на городецькій дільниці).* Дня 7. VI. ц. р. скликав кружок „Р. Ш." на городецькій дільниці надзвичайні загальні збори членів, на котрих на порядку дня були шкільні справи. Збори відбулися при дуже поважній участи громадянства та представника Головної Управи „Р. Ш." Референт у своїй промові згадав про початки заснування школи і перейшов її історію аж до теперішньої хвилі. Дальше подав пояснення зібраним про комітет „Рідного Дому", подаючи до відома, що всі заходи, аби мирно полагодити справу, розбилися і що тому виступлено на судову дорогу з домаганням звороту зібраних грошей в сумі около 3.000 ам. дол., які мали бути вжиті в першу чергу на будову школи ім. Б. Грінченка. Потім промовець звернув увагу на фальшиву думку, що мовляв, школа ім. Б. Грінченка загрожує істнуванню школи ім. Шашкевича, доказуючи цифрово фреквенцію обох шкіл, а вкінці вказав на пекучу потребу приступити до будови школи ім. Бор. Грінченка на городецькій дільниці. В дискусії всі одноголосно підносили потребу будови школи і то якнайскорше, доказуючи це деклеруванням дуже поважних квот. Дня 21. VI. ц. р. скликала Старшина Кружка сходини істнуючої при кружку секції „Скора Поміч", на яких іменована Старшиною кружка управа здавала звіт за діловий рік 1930. Звіт члени секції приняли до відома, дякуючи заразом Старшині кружка та управі за безкорисну працю для добра і розвитку тоїж секції. — Дня 28. VI. ц. р. відбулося торжественне закінчення шкільного року на шкільному подвірю при вул. Городецькій ч. 95. По богослуженню в церкві св. Юра зійшлася дітвора обох шкіл всенародніх, фахово-доповняючих та обох зах... нок і по промові о. кат. Василева почалася ... часть свята з богатою програмою (хори ... хлопячої і дівочої, хоровід всен. дівочої, ... всен. і фах.-доп. хлопячої, хоровід всен. ... і деклямація маленької Ганушакінної). ... стра „Зорі" пригравала до всіх точок, а ... но зібране громадянство (в більшій части ... чі дітей) нагороджувало молодих викон... рясними оплесками. Потім слідувала роз... свідоцтв і оглядання робіт учеників (ць). — ... цій нагоді Старшина кружка подає до ві... що вістки про це, будьто би дівоча школа ім. Грінченка мала бути зліквідована, не мають ... якої основи. Школа ім. Бориса Грінченка ... лишається і надальше зазднки евсцелонції ... тицькому в забудуваннях св. Юра і хто ... пори не вписав до неї донечки, може це ... від 28. VIII.—30. VIII. ц. р. в школі при пл... Юра ч. 5. (в подвірю ліворуч). І. ...

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ірена Запаринюк, учителька в Ужг... померла 3. ц. м. після тяжкої недуги в 2... році життя. В. Їй П.!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 11. липня, година 8·— вечором Ревія: „Пане Міністре".

Неділя, 12. липня, година 8·— вечором Ревія: „Пане Міністре".

Театр Рівнородностей (в Нар. Домі):

Субота, 11. липня, година 7·30 вечором „Королева передмістя", водевіль Круиловського.

Неділя, 12. липня, година 7·30 вечором „Королева передмістя", водевіль Круиловського.

Малий Міський Театр:

Нечинний.

Наслідки знижки Qui pro Quo салі Великого Театру виповнюються по береги. Ревія „Пане Міністре" належить до найвдатніших щодо змісту та декораційних ефектів.

Театр „Атенеум" з Варшави під дирекцією артиста Ст. Юраша, буде гостити у Великому театрі від 23 — 26 ц. м.

Львівська опера в Кракові розпочинає свій літній сезон 18 ц. м. Інавгураційний вечір виповнить „Аїда".

—o—

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Якімі".

КАСІНО: Звукова фільма „Більше газу" спортово-сензаційна драма.

КОЛЬОСЕИ: „Роман над Ріо Гранде" та „Білі індіяни".

...: Звукова фільма: „Світла і тіні материнства".

МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми „Окови пристрасти" та „Гарольд жениться" (Гарольд Льойд).

ОАЗА: „Яскраві метелики" та „Паперовий коханок".

...: Звукові фільми: „Одиначка короля нафти" та „Чужа жінка".

ПАН: Звукова фільма „Таємний Джемс".

ПАСАЖ: „Оборонець права" та „Я хочу на полотно".

ФАТАМОРГАНА: Нечинне.

ХИМЕРА: „Знайома зі спального вагону" (Марлена Дітріх).

СТИЛЕВЕ: З приводу реконструкції кіно нечинне.

УПХА: „Люди без назвиська" та „З вітром на перегони" (Г. Гібсон).

Програма радіо.

Пятниця 10. липня 1931.

Варшава (1411,8) 20·15 Симфонічний концерт. 22·00 Фейлєтон, 23·15—24·00 Танкова музика. **Братислава** (278,8) 12·10, 14·10 і 17·20 Грамоф. музика. **Липськ** (259,3) 16·00 Концерт радіоорхестри. **Бреслав** (325) 19·15 Вечір Мендельсона. **Брно** (341,7) 20·00 Радіоорхестра. **Букарешт** (394,2) 20·00 Оперовий вечір. **Прага** (486,2) 19·30 Румунські пісні, 21·45 Квартет Ондрічка. **Відень** (516,4) 20·00 Концерт солістів, 21·40 Легка музика. **Мінхен** (532,9) 16·20 Веселі пісні. **Рим** (441,2) 13·10 Легка музика, 21·00 Концерт. **Стокгольм** (435,4) 21·45 Військова музика.

Субота, 11. липня 1931 р.

Моравська Острава (263,4) 11·30, 12·10 Ґрам. плити. **Варшава** (1411,8) 16·30 Подуднєвослав. пісні. 18·00—19·00 Музична всячина. 20·15 Популярний концерт **Липськ** (259,3) Давна сальонова музика. **Букарешт** (394,2) 17·00 Легка румунська музика. **Відень** (516,4) 12·00 Концерт капелі Махек. 19·45 Хоральний концерт. **Будапешт** (550,5) 12·05 Концерт муж. хору Палестріна. 19·30 Попул. опер. орхестри. 19·15 Циганська орхестра. **Прага** (486,2) 21·00 Легка музика. **Берлін** (419) 18·30 Вечір Шумана. **Стокгольм** (435,4) 19·15 Популярна музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 10 липня 1931.

Львів (380,7) 11·58. Час з Варшави. 12·10 Концерт з ґрам. плит. 13·10 Метеор. комунікат. 14·50 Господарський комунікат. 15·10 Ґрамофонова музика. 15·25 Відчит з Варшави 16·00 Ґрамоф. музика. 16·45 Лекція французької мови. 17·10 Концерт для хорих. 17·35 Відчит з Кракова. 18·00 Легка музика з Варшави 19·00 Всячина. 19·20 Ґрамоф. музика. 22·30—23·15 Хоральний концерт.

Субота, 11. липня 1931 р.

Львів (380,7) 11·58 Час з Варшави. 12·10 Концерт з ґрам. плит. 13·10 Метеор. комунікат. 14·50 Господарський комунікат. 15·10 Музика ґрамоф. 15·25 Відчит з Варшави. 16·00 Слух. для дітей. 16·30 Концерт для мол. 16·50 Відчит з Варшави. 17·10 Музика з ґрам. 18·40 Серед книжок. 19·00 Всячина. 19·20 Настроєві пісні. 19·40—22·25 Транся. з Варшави. 22·30 Шопенівський концерт з Варш. 23·00—24·00 Балеві недискреції, Музика з Варшави.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

ІВОНІЧ:
10/VII „Наталка Полтавка".
ЕДЛІЧІ:
11/VII „Вій".
12/VII „Воскресення"
13/VII „Ой не ходи Грицю".
КРОСНО:
14/VII „Маруся Богуславка".
15/VII „Вій".

Ансамбль Театру 25 осіб при своїй музиці і власних декораціях.

Театр в своїм турне завітає до Криниці, Щавниці і Кракова. 2316

Дівоча Ремісничa Бурса у Львові, вул. Бічна Янівська ч. 12. оголошує КОНКУРС на приняття бурсачок. Місячна оплата 50 зол., з чого можна половину харчами. За це отримують учениці три рази денно здоровий харч, приміщення, світло, опал, раз у місяці купіль. Петентки мусять виказатися припорученням поважної нашої організації або „Кооперативи", що заслуговують на узглядненння. — Першенство мають учениці „Труду" і Фахово-доповняючої Школи, пл. Юра 5. Подання вносити на руки П. Гошковичевої, вул. Дверницького ч. 30. до 15. серпня 1931 р. 2—2

Позір! Цим шляхом закликаю п. Оґієнка Сергія урегулювати належність 670 зол. за взятий у коміс і проданий матеріял — до дня 1. жовтня цього року. Кліш. **М. Янів.** 36 2—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 1538

БУХГАЛЬТЕР-БІЛЯНСІСТ, спеціяліст у закладанню і корегованню книг, калькулятор, пошукує відповідної посади, також і на провінції. Ласкаві письменні зголошення до Адміністрації „Діла" для „І. М." 27 2—2

ШУКАЮТЬ жінки - старшої, лагідної вдачі, інтелігентної й совісної для опіки над 2-літньою дівчинкою і для помочі у веденні хозяйства нецілком здоровій хозяйці. — Зголошення з умовами слати під: „Адвокат на провінції" до Адміністрації. 34 2—3

ВИРІВКА нова, 600 літрів „Mellota", дві менчі уживані, дешево продам. Крашевського ч. 11. від 3-тої до 5-тої. — Сторож покаже. 37 2—2

КАМЕНИЦЯ 2-поверхова, передвоєнна солідна будова, вулиця Мартина. Ціна 50.000, приносить від капіталу 9%. Продасть завідатель тоїж. — Тел. 70-78. 37 2—3

ДЕШЕВО до винайму на час ферій ціла школа в гарнім положенні під лісом. Відомість: Управа школи Ковальське, п. п. Вишенка мала. 42 1—2

ЗГИНУВ пес у Янівських лісах коло Шкла, темний вовк „Амор". — Находчик дістане 50 зол. Зголосити: Ресторан Р. Флісерової. Львів, Ягайлонська ч. 11. 44

ЗАТИШНЬОГО літнйська з удержанням (не в гамірному пансіоні) глядає держ. урядовець. Найрадше на приходстві, в лісничівці, школі. Ввічливі письменні повідомлення негайно до Адм. „Діла" під „Затишок". 40 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНА особа середніх літ пошукує посади до управи дому за невеличкою винагородою. — Письменні зголошення до „Діла" під „Одинока".

НОТАРІЯЛЬНИЙ солісцитатор, що знає спадкове право шукає посади. Зголошення: Д-р Гарасимів—адвокат—Стрий. 45 1—2

ЛІКАРЯ (нострифіканта) шукаю на заступство. Адреса: Dr. Kawal, lekarz w Grabowie n/Prosną, Wlkp. 43 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОНКУРС

Український інститут для дівчат у Перемишлі прийме завідательку. Першенство мають: а) особи з вищою освітою, б) ті що добре знають французьку мову, в) англійську. Платня по умові. Прохання надсилати до 25. липня. — Перемишль, Татарська 4. 39 Виділ. 1—2

КОНКУРС

на будову деревляного будинку ...пійної Оселі для учеників ф... мічної Гімназії у Львові в Підлютім ... Перегінська, який задумує бу... Батьківський Кружок при тій гім...

Оферти треба пресилати до ... липня 1931 р. на адресу: адво... Іван Голубовський, Львів, вул. ...ська ч. 11.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ри...